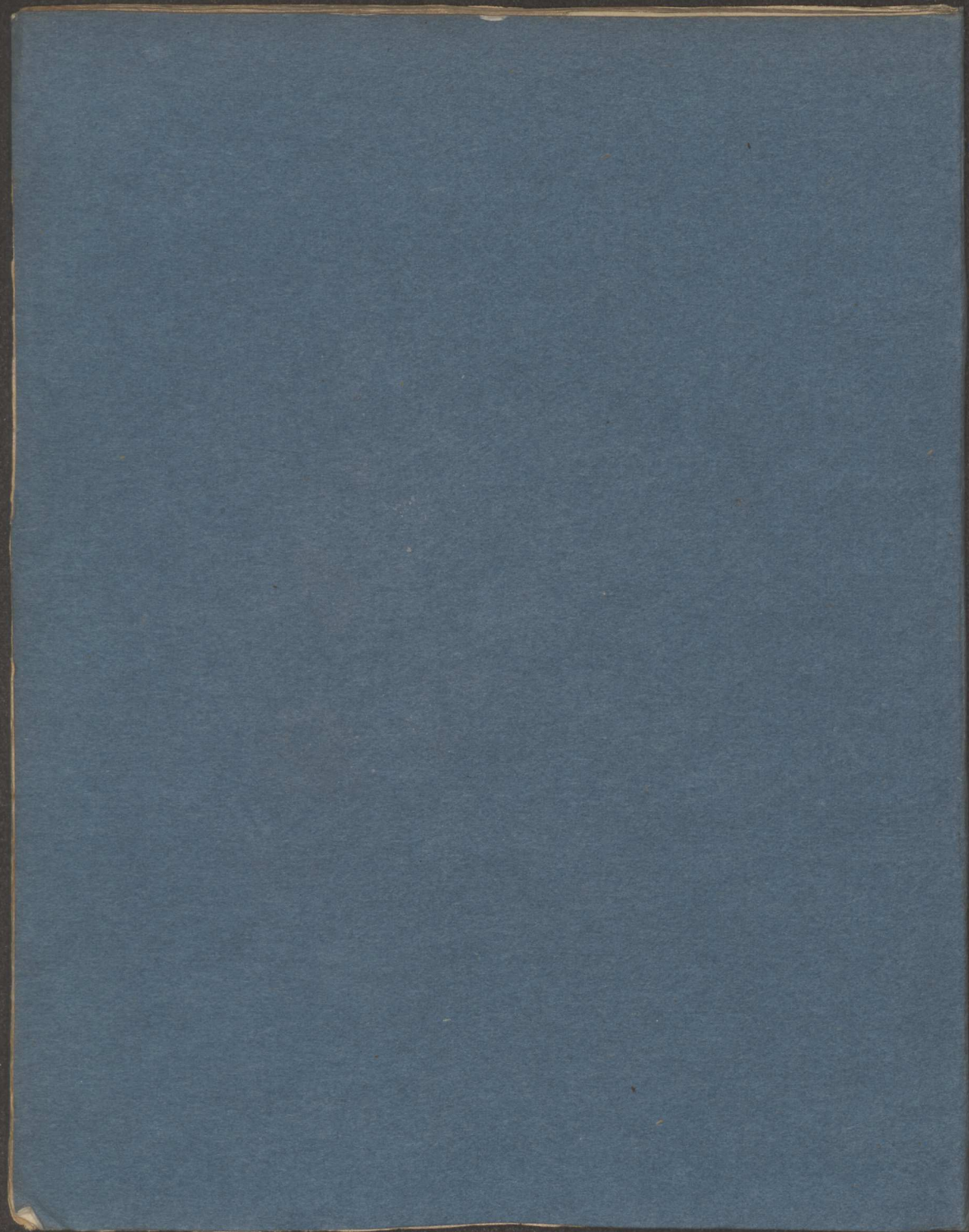

~~1107~~

1324

Hg. Mn. 1065

~~1607~~ (1607)

E E N

U Marachtich verhael van de

schrickelike springh-bloedt in het Landtschap van
Summerfet, Norford / ende verscheyden andere plaetsen in Enghe-
landt gheschiet. Waer door veel dupsent Mannen / Vrouwen / ende kin-
deren verdroncken zyn; heele Steden ende Dorpen onderghez-
loopen ende omghesmeten / ende een ontellick ghetal
van Schapen ende ander Dee versticket.

Wt het Enghelsche in't Nederlantsche vertalet.

t Amsterdam by Cornelis Claesz. int Schryfboeck: nae de Copie van Londen.

VVaerschouvinghe,

Aen den

Goed-gunstighen Leser.

Ick hebbe, Goed-gunstighe Leser, by dese leste overvloedinghe (door de welke een goet deel van dit ons Coningrijcke van Engheland beschadicht ende ghestraf is gheweest) noch eenighe andere Willen byvoeghen, die in het Iaer 1570 gheschiede zijn: Op dat de eene met de andere verghelken zijnde, Godes Gherechticheyd ende Barmherticheyd beyde moghen ghesien wesen. Soo die Wateren van Godes Wraecke neder gegoten, wreeder waren dan de dese, het is een teycken (laet het ons oock een versterkinghe wesen) dat hy nu de roede maer sachtken over ons en wackert ende handelt: Want onghetwyfelt soo zijn onse misdaden tot desen tyde alsoo groot als in die tyden. Soo daer en teghen de benouutheyd ende besoeckinghe die nu op onse Landen gheleydt wordt, scherper ende strengher is dan de voorgaende; Nemet dat ter herten, trecket nuttigheyd daer uyt; ende te voren ghewaerschouwt zijnde, betert u, op dat niet eene schrickelycker straffe door eene grooter roede der castydinghe ende tuchtinghe het bloet uyt onse sondighe leden doe strelen. Vaert Wel.

Voorreden.

HOevvel dat dese opsvellinghen ende overvloedinghen der VWateren uyt naturelicke oorsaecken haren oorsprongh hebben; nochtans zijn het de ware misquamen ende monstreuse oft seltsame gheboorten der nature, in de wereld ghesonden, om die te vertchicken, ende haer in ghedachtenisse te brengen; Dat die grooten God (die naer zijn believen de Winden in de vanghenisse van de Wolcken houdt, ende de selve can verbreden om onghestuymtheyd te baren als het Water synes torens overloopt) soo wel nu al wat levet can in het Water versticken als hy eertijds dede. Maer hy soude liever hebbe met dese sachte waerschouwinghen, dar wy tot hem souden comen, ende vlieden van het scherpe van doodelicker wapenen der wraecke, dan dat wy in de uysterste verdriffenisse soude vallen: Hy vullet de mate syner castydinghen naer de mate ende grootheyd onser sonden. Want gelijk de Wateren hare banden breken tot verdervinghe van de vruchten der aerden, om menschen ende beesten van het leven te berooven; Soo hebben wy, die onderaan vanden Almachtigen Coningh souden wesen; Wy die, door onten eedt van Christenheyd, schuldigh ende ghehouden zijn onsen Heere ende Meester bondt ende trouwe te houden, wy gaen al buyten de palen van alle onderdanigheyd, soo dat wy Godes Liefde (sonder de welke wy niet en connen leven) van ons doen keeren, ende brengen ons selven in een verderf dat niet weder en is in te halen.

De Sonde overvloet det onse Zielen. De Zee van alle vromde Godelooft heden is in ons opgeburtelt: Wy zijn bedect met de golven der grouwelen ende onreynigheden: Wy zijn verdroncken in de swarte Poelen van helsche ongherechtigheden: Wy swimmen tot den crop toe, jae tot boven den kinne, in begheerlickheden, afdringinghen ende eyghensinnelickheyd, in haer, nijdt ende twist, den eenen teghen den anderen, in verachtinghe van onse Overigheyd, versuyminghe ende naer-latinghe van onse wetten, ende in vercrachtinghe ende brekinghe van die Goddelicke instellingen, welcker brekinghe is een verdoeminghe ter doodt; jae tot die doodt, daer wy eenwigh stervende leven (mach het leven ghenaeemt wesen) in het helsche Vuyl.

Wy hebben langhen tijd ghemanet geweest om rekeninghe te gheven van dese overdadige misbruycken ende verquistinge van de toelenten die ons in handen zijn ghegeven; doch wy hebben dat afgheschafft met ghemaecten rouwe over onse bedrevene sonden, ende met beloften dat wy dienaren ende knechten souden worden vol ghelooves, dat wy den nieuwen mensche souden aen-nemen: Doch wy zijn al vele slimmer, al vele snooder, op den vollen middagh (als de Sonne der gherechticheyd op het heetste schynet) dan wy waren in der Sonnen opgang: Nu de Sonne ondergaende latet ons niet dan duyternisse, om ons in onse boos hedē te laten. Tot een vast ende sterck bewijs dat God dit ghehoort heeft, en heeft hy niet alleenlick eenighe van onse Landslieden nu op het onversienste wegh ghenomen hebbende; maer om ons te meer te doen omsien, slaet hy ons Vee met verscheydene misvallen: hy beroovert onse Beesten van het leven die tot den arbeyd bequaem zijn: hy verdervet de Coorn-ackers: hy besoeft ons met hongers nood: hy ondermynet ende ondergravet onse huysen met stormen, om ons voor eene verwoestinghe te doen vreesen. Daerom leset, ende leset met bevinghe, dese laetste dreyginghen van Godes oordeel, bedrieghet u selven niet met eene ydele hope: maer gedenct dat soo eenen aertschen Vader (door eenige misdaet) mach ghetrocken ende beweect worden om zijn kint te verlaten ende onterven, dat te meer onsen Hemelschen Vader can beweect worden door de onreynigheyd ende snoodigheyd van onse Zielen om zijn volck af te schudden ende verwerpen. Luyftert dan hoe hy dreyghet, zijt verslegghen over de wonders van Godes wraecke.

Tydinghe uyt het Landschap

Summerfet.

DEn leetledenen Januarij (ontrent in't leste van de Maent in dit Jaer 1607.) heeft de Zee in een springh bloedt de land- bloedt ontmoetet / ende sy hebben soo geweldelick te samen ghestreden ende ghewerret / dat sy al nederknieten wat tot beschuttinghe van hare tibreucke opgheworpen ende ghemaect was / de bancken waren doorreten / ende daer is eene breucke gemaeckt in het Landschap von Summerfet. Dese schrickelicken landsticker en was soo haest niet ingecomen / of hy en geraeckte hooge op in het landt / en ontmoetende de riviere Severn, so sodē sy beyde so prachtighlick op / dat vele mylen lands (wel tot 20 in de lengde en 4 of 5 ten minsten in de breedde) waren in corten tijt opgeswolgē van desen waterbalg. Dese inloopinge van Water begon der morgens / en weynich uren daer naer bedecte het het aenschijn der aerden daer ontrent (dat in de voorbeschrevene wydde lach) op sommige plaetsen 11 of 12 voeten diep zijnde / op sommige plaetsen noch dieper. Het gevaer dat die verschricklick ongeweerte met brocht / maecte seer groote vrees in de herten van alle de ghene die onder haer bereyck stonde: maer de schielick en vrende wreetheyd der selve maecte so veel te grooter schrick ende verflahentheyd. De lieden die naer haren arbeyd gingen / waren ghedronghen (siende sulck eenen vreeselicken bypandt aencomē) wederom te rugge naer hare huyssen te vluchte. Doch eer sy in hare huyssen conden comen / stont de Doer voor hare deure verdedigh om haer in te halen. In eenen corten tijt stonden heele Dorpen als Eplanden / (rondsom niet Water omtogen zijnde) ende noch in veel corteren tijt waren dese Eplanden niet te ontdekken / waren nergens te vinden. De sloppen of opperste der boomen ende huyssen lieten haer slechtfien (voornemelick daer het landt leegh gelegen was) als of in het begin sel des wereldds de steden in de diepte der Zee hadden gebouwt geweest / ende dat het volck onder inden grondt der Zee de Landt-bouwerie gepleecht hadde.

Wie en soude niet gedocht hebbē / of ten ware eene tweede Deluvie geweest: want dese bewoonde plaetsen warē heel uyt het gesichte gesoncken. Hunsfield (eene Marckt-stede in het selve Landschap) was heel verdroncken. Grantham, een Dorp / heel overloopen, Kenhouse, een ander Dorp /

Dorp / heel overdeckt. Kingson, een derde Dorp / was heel int sout water begraven. Daer toe (beneffens andere cleyne huysskens die in de dalen stonden) is Brian Dovvne, een Dorp / heel verflonden. Voeght by dese bewoonde plaetsen het verlies van Heerschen / Coorn-ackers / Weylandē / Ackers / ende diergelijke / meer dan men soude connen tellen: soo sult ghy sien dat gheen mensche den jammer en can uytdrucken.

In dese Inlandsche oorloge tusschē het Landt ende de Zee / hebbē vele Mannen / Vrouwen ende kinderen / haer leven verlopen. Sommighe om haer leven te behouden clommen op het opperste van de huyssen / doch de rasernie van het onbarmhertigh Water-getyde is so sterck gewallen ende opgeclommen / dat (de grond-laghen der huyssen in vele / jae in meest alle de voorszrebenen Dorpen / wegh-gewalsschen zijnde) het heele ghehouw neder viel / ende die arme menschen verdroncken in het Water. Andere geraeckten op de boomen / maer de wortel der boomen was al te bozen los gemaeckt door desen seltsamen verderver / die schuerē en huyssen onvaste maecte ende ontledede: so dat de laetste toevlucht van dat arme volck was lydsamelick te sterben.

Het was een beclaeghelick schouspel om aē te sien / hoe dat heele cuddē Dier om haer leven met de Water-bloeden worstelden. Groote menighe van Ossen waren van den stroom wegh-gedreven / en waren als of het so vele wallen ende vesten in de Zee geweest hadden: haer loeyen maecte een geschal in het Water als of het eē ongeweerte geweest hadde / en dat de Zee daer tegen gewoelt en gebozrelt hadde. De cudden Schapen / die door desen onderloop des Landts geheel verdrorven ende vergaen zijn / is ontelbaer: niemant / dan de eygenacs / en weet tegewoordigh hoe groot dat de schade is: maer ick vrees dat het dit heele Landt sal smerten.

Dese seltsamen arbeyd des Waters baerde oock vele seltsame ontcomingen: van de welleke (om de seltsaemheyd) ick sommige wil verhalen: doch gene dan bie waer zijn / ende huyten alle twyfel. Daer was eenen armen Lands-man die in eene vande voorszrevenaemde Dorpen woonde / ende sefen kinderen hadde, de selve in dit algemeyn gevaer niet wetende hoe hy sich selven houden soude / was begeerigh om so vele van zijn goet te behouwen als hem mogelick was: doch het geweld des strooms meer ende meer toenemende over hem / so docht het hem best dat hy liever voorzynne kinderen soude sozghen. Latende dan zijn goet in het Water dat gene genade en heeft / ende lievende een van zyne kinderen boven alle de andere /

andere/so dreef hem zyne breefe om slechts tot behulp van het selve te loopen. Doch het gevaer (dat hy om zyn huys ende binne syne deure hadde/ende sich tegē hem ende zyn huys gelin verhieft) was so groot dat hy noch zyn liefste kindt niet en conde behouden/noch de andere; maer g'noegh te doen h'bbende om zyn eygen lijf daer af te dragen; ooc heeft hy zyn lief kindt ende zyn gantsche huysgelin in die golven laten vergaē/ende is op het opperste van't huys gecomen ende is vry geraeckt. Daer is oock een kindeken gebonden dat in een wiege swom een myle of twee van de plaete daer men wist dat het geboedet ende opgebrocht was/het welcke ontcomen is: want de wieghe en was niet van wilsen of teenen/als de onse zyn/maer van stercke dicke berders die wel dicht t'samen geboeght waren; dat berghde des kindts lijf. De Hoy-bergen op vele plaetsen ondermijnt zijnde in den bodē/waren sachtkens van dē gront opgenomen/ēn swommen op en neder met dē heelē cas/onder de welcke eenē hoop swyven ēn dupven aten op eenen van de selve garven/siende dat hy al langs om verder van haer gingh/so gheraecten zy op den soy/ende waren so al etende ghehouden. Daer dat noch vromder is/groote menichte van Compnen upt hare hollen gedreven zijnde door het water/ heeft men sien suten om haer selven te behoeden op de ruggen van de schapen die op ende neder swommen/ende zyn eyndelick met de selve verdroncken. Een armē schaep-herder in het velt zijnde/waren sommighe van zyne schapen van de andere verstroyt/als het water in het landt beghon te bloepen/het welcke hy siende/liep met groote haeste om de selve in te halen/verhoopende dat hy die selve alle soude behouden: maer eer hy dat ghedaen hadde/hadde hy seer veel te doen om sich selven te behoeden/so dat hy ghenootsaecht was de selve te verlaten/ende met zyne male ende schaep harders stock in eenen boom te climmen. Daer sagh hy den onderganck van zyne gantsche cudde: zy swommen af ende aen/bleetende om hulpe: hy sat op den boom van het sweer zyne hantzen upt treckende ēn op zyne borst slaende/roepende dickwils upt; maer hy en cost de selve niet behouden. Als zy alle sonder mies voor zyne oogē gellachtet waren/so begon hy seer bitterlijck te weenen op zyne eyghene Tragedia of droefspel dat hy nu sach gespeelt te moeten wordē: hy breefde voor verdrencken/doch breefde het sterben meer dan het verdrencken: hy hadde wat lijftocht met hem op den boom: maer hy en wist niet hoe langhe dat dese water-belegeringe hem soude in dat verrotte bollewerck besluprē. Eyn-
delick

delijck (als hy bynaer van conde ter doot geprickelt was) sagh hy eenen boot die het landeschap upt gesonden hadde/om sommighe andere te behouden: hy heeft haer toegeroepen/ende heeft in het selve zyn leven behouden.

De stad van *Bristow*.

Doet nu utwe oogen op/op de stad van *Bristovv*, ende siet daer soo veel oorzaken van weelagen/als in eenige plaetsen van dit Coninckrijcke/die desen selvoen iammer gemaect hebben. In de selfde maent *Januario*, schier op den selfden dagh/is op eenen sprinck-bloet eenen arm vande Noord-Zee ingebroken/den welcken niet alleenlijck over de bancken geloopt is/maer heeft schier ronfom daer ontrent het landeschap onder gheloopt.

Heel *Brent-Mersch* is overdeect geworden: tusschen *Barstable* ēn *Bristovv* is de Zee so hooge op geswollen als te *Bridgevater*. Al de leeghe gronden en zyn niet alleenlijck beschadicht van dese vromde font-bloet: maer zyn (naer menschen gevoelen) in gevare van gantsch verloozen te zyne. Heele huysen waren vervoert vanden gront daer zy stonden/ēn ginghen op ēn neder gelijk half gesoncken schepen.

Hare Cooren-schueren ēn Hoy-schueren zyn vanden stroom wech gespoelt/sonder eenige hope van immer weder ghecregen te worden. Alle hare vette Ossen die niet en konden swemmen zyn verdroncken. Het water heeft sulcken schrikkelicken storm op de inwoonders deser stede gedaen/dat de gene die in hare huysen waren/ēn meynden bevrijt te zyne/conden qualick haer eygen lichaem daer af brengen/so dat vele mannen/vrouwen ēn kinderen vergaen zyn. Hare doode lichamen vlooten op het water/ende worden dagelick gebischt. Men con noch niet weten hoe vele menschen in dit onweder van Godes verschrikkelick oordeel ghevalen zyn.

Den meerderen deel van de goederen/soo wel van de *Burghers* van *Londen* die daer gesondē waren/als van de inwoonders die daer woonachtigh waren/als oock de *Kogge* ende dier ghelijcke nutte *Waren*/die van *Yland* quamen op de Jaer-marckt van *S. Paulus*, die daer nu soude ghehouden gheweest hebben/zijn (tot eene onschattelike weerde/ēn met ghevaer van menigh *Man* geheel te verderben) gheheel verdozven ende vermeten. De *Waren* ofte goederen die in drooghe vaten zyn/ēn heele packen van *Coopmanschap* worden daghelick opghehaelt/doch buyten alle

alle hope dat sy weder vercoopbaer sullen worden. Dese Sundt-bloedt heeft die Land-streke overdeekt ontrent de lenghde van thien mylen ten minsten/opwaerts naer Bridgevater. De schade die dit Landschap daer by geleden heeft/en can niet menigh dupsent ponden niet vergoedet wesen. God ghebe datter ghene andere ellende naer en volghet/die ons Coninckrijcke schadelicker soude mogen wesen dan dese water straffe.

De vvonderbaerlicke verlossinghe eenes Edel-mans van de door:
als hy rontsom met het vvater omcinghelt vvas.

Eenen Edel-man woonende vier mylen vande Zee (tusschen Barstable en Bristovv) eenen moezghen-stont upt wandelen ghegaen zijnde om zyne landen te besichtigen/heeft zyne oogen naer de Zeecuste geslaghen/ende was schielick met een groote verbaethypt geslagt: want hy heeft een ongewoone opswelginge van al het landt gemerct/dat sienlick en verheben vooz zyne oogen placht te liggen: hy conde qualick seggen of hy op het landt stont/dat hy des daechs te voozen sekerlick wist zijn eyghen landt te zyne: want berghen ende dalen/boschen ende blacke velden/scheenen al van haer stede verboert te wesen/of inde Zee begraven te zyne: want de wateren stonden van verre (naer zijn gevoelen) vele roeden boven de aerde: hy meynde eerst dat het bergen of rotshoopen waren. Als hy nu zyne overgroote vzeelse wat te rugge gedreven hadde (moet ende begeert te hebbende om sich selven van dit aenstaende gebaer te bevryden) so is hy met so groote spoet als hy immer cost tot zyne eygene wooninghe gecomen/ende heeft daer zyne hupsvrou vertellet wat hy gesien hadde/en het ongheval dat bereypt was om over haer te vallen/en heeft haer/ende met eenen zijn gantsche hupsgezin geraden dat sy haer selven soude verlieden ende dat sy (met soo veel voorraet en goederen als sy ghemackelick condon wech crygen) hooger op in het landt souden trecken/tot sommige van zyne vrienden. Alle handen waren eben wacker doende (als of den vpant hadde ghemarcheert ende ernen tocht gedaen om de Stadt te belegeren) om op te troffen wat sy condon ende zijn veretrocken. Maer merct hoe snel het ongeval is/ als God het vooz hem henen dryft om de werelt te plagen. Zy waren alle besich om sommighe vande goederen wech te crygen/doch eer hare packen condon op genomen wesen/so waren sy genootlaeckt om de selve te verlaten/ende om een goet heen comē te sien om haer lichaem te behouden. Op de packen die sy gepackt hadden om vā verdzincken te bevryden/waren sommige van haer noch blyde toe op de selve

selve te klimmen/om dat sy selve van het verdzincken souden befrist wesen. Den Edel-man met zyne hupsvrouwe ende kinderen geraeckten op het opperste des hupses/daer sat hy ende sy op twee balcken/versterckende en vertroostende malcanderen in dese ellendighed: hare herten waren al besturven in haer lijf/siende haer selve verre van alle hulpe. Zy en sochden nu niet meer vooz hare goederen: soo sy maer met haer lijf mochten wech-geraken. Des niet tegenstaende dien selven levens-lust/brocht haer in den sin/eenighe dinghen te berghen daer sy naermaels af mochten leven: Dat was een doose met vzeiben/daer sekere verbonden in waren/en al de toon-vzeiben van haer landen. Den Edel-man creech dese doose niet seer groot gevare. Hy hont het met coorden aen een cribbe vast/hopende dat wat bloet het overblijffel zynes goets soude mogen overloopen/dat zynen middel-matigen staet soude sacht gebondē worden/ende soude in die haven schuylen. Maer (och lacp!) in het middē van die druck-rijcke vzeucht is de Zee met sulck geweld op het hups aengevallen/dat sy het gantsche bouzel wech-ghescheurt heeft/keerende het selve dat onder was boven. De gene die op de hoochste afvzeucken niet en condon geraken/vielen in een dobbele doot/verdzinckende ende vermurfelt wordende. In dit ongheweerte verloozen de Man ende de Vrouwe malcanderen: De kinderen ende de oudere waren gescheyden: Den Edel-man in desen omburcelinghe der baren versterckt zijnde dooz zijn hout/gheraeckte op eenen boom/sat daer op ende tegen zynen wille reet twee of drie mylen te poste/tot dat hy int leste aende zyde van eenen bergh gecomen is (van welke verlichting-plaetse hy vol vzeuchts was) hy croop daer op/houdende nochtans de middelen zynen ontcominge vast in zyne hant. Daer sat hy met den doot omcingelt/ellendige traen-bloeden uptstortende om de wateren grooter te maken/die alreede maer te overvloesdigh en waren. En om hem tot mistroosticheyt in dese zyne droeffenisse te brengen: so stelde hem de vzeede stroom de Tragoediam of droef-spel vā zyne lieve hupsvrouwe vooz oogen/als oock zyne alderliefste kinderen/sy zijn gestorven/ende zyne knechten zijn vooz zyne oogen dooz den stroom verstickt: Zy zijn dobbel verdzoncken/in zyne tranen ende inde baren. Doch op dat hy niet gantsch ende gaer den Slave des onghevals in desen Zee-strijdt en soude wesen/ende dat sy niet meer over hem en souden triumpheren/ende verwinningh-vzeucht hebben/dan over andere die in dien strijt zijn ghebleven/so heeft hy ten laetsten (om het leven in hem te houden/

houden/dat op het uyt-baren was) zyne doose met schriften ghestien aen de Egghen (of Gaffels) ghebonden/die naer hem quam ghevloeter. Hy waechde het noch eens om de selve te behouden/hy creechse/ende quam selve noch eyndelick daer af met den ipde.

Van eenen anderen Edel-man, die een Speel-reyfe te peerde vville doen, ende de selve ghedaen heeft op een seltsame vvyse rydende.

Daer was desgelijck eenen anderen Edelman int selve Landschap/ de welke/ eerst getrouwt zijnde/hadde voorszghenomen op zijn Peert op eenen morgenstont naer eene Stadt te ryden/die niet vele mylen van zyne eygene wooninge was/en daer vvolick te wesen:zijn Peert stont tot dien eynde al gesadelt:hy hadde eene van zyne leerssen alrede aen-getrockē/ doch eer hy zijn been in de andere conde steken/so is den Wint gekeert/den punt van zijn Compas was gekeert: zyne Land-reyfe moest te Water gedaē worden/of moest gantsch achter blyuē. Want de Zee hadde het huys so omgorDET/ingehyoken/de deuren uyt de hangfels gelicht/ opgelopen in alle de camers/ en met sulck een vzeesselick gevicht creech alle de ruynten in: so dat hy/die tot die tijt toe maer eenen halven ruyter en was/ meer zyne beenen betrouwt heeft/dan den sachten tret van zyne hackenepe: daerom climt hy op den oppersten top v. n. t huys / en het Water vervolght hem daer: het welke hy gewaer wordende/so is hy scherdelinghe over't dack geseten/en nam voorsz so zijn leven te behouden: maer Neptunis(ick spreke op Heydensche wysse) willende sien hoe wel dat hy rydē cost/ sneet de leegste spde vant huys af/latende het opperdeel wemmen gelijk eē blaemis Deer-schip in quaet weder. Den Edelman gedwongen zynde te ryden al waer het gene daer hy op sat hem voeren wilde/hielt vast hy de tegels en waer hy best hant aen slaen conde/ en in dit ongeweerde quam hy ten lesten (noch te peerde/noch te voete/noch in een schip dat bequaē was om te baren) tot de selfde Stadt/ daer hy met zijn Peert meende te ryden.

En groot getal vā dese Tragi-comoedische spelē zyn op't bzeede Tonneel der Wateren gespeelt geweest. So men die alle wilde beschryuē/dit werck soude tot een groot Boeck worden: laet dese dan/die wy u aengedient hebben/genoeghsaem wesen om Godes oordeelen te sinaken. Dese geschiedenissen zyn genoeghsaem om u te bewyssen dat God verstoort is/ later ons dan oock genoegh wesen dat wy sozghen hoe wy Godes rozen moghen versoeten ende doen minderen.

Doeght

Doeght by dese voorsz-berhaelde geschiedenissen/ de oberbloepinge in't Landschap van Hereford, Gloucester, ende in verscheydene Lantschappen in VValles, by den Zee-cant gelegē/daer vele menschen ende beesten haer leven hebben verlozen. Wanneer van alle dese dingen de besonderheden sekerlick geweten zyn/so salmen de selve waerlick openbaer maken:daer en tusschen laet ons onse nuttigheyt van dese stien te cryghen.

Van het Landschap van *Norfolke*.

Laet andere Landschappen hier over niet moedigh wesen:als of hare glinsterende schoone cleederen ende rockē(die van den Duppel en zyne slaven gewonden zyn)eene beschuttinge en proef-harnas waren tegen de oordeelen des Hemels:hy staen al binnēs scheuts: dese laetste geuaerliche invloepinghe des waters maeket openbaer. Sels in deselfde Maent des Jaets/inde selfde weke der Maent/op den selfden dagh van de selfde weke/zijnder in het Landschap van *Norfolke*, niet verre van Kings Lyn, in eene plaetse genaemt March-land oock toevallen overgecomen / niet al nyt so straf ende doodelick als die van het Landschap van Summerfet: nochtans versellet met groote schade ende niet wepnigh geuaers. Ontrēden 20 van dese tegenwoordige Maent van Ianuarius, Anno Dom. 1607. de meeste strengheyt des Winters (also hy naer Land-waernemingē gerekent hadden)meest voorsz zijnde:de Wypden warē wat drooghachtigh dooz de gematigheyt des Jaers/ende meer voorsz willende dan in ander Jaren/so leyde peder Han naer zynen middel so vele ghelts uyt als hy conde ontbeeren aen Deersten en andere jonge Waren/ om also de veldē met Dee te croonen: wepnigh denckende dat het water eene croone ghe-maekt soude hebben/ en als eenen nieuwen besem alles schoon af soude geuaeght hebben/als het corzelings dede.

De velden dus versien zijnde van Dee/Peerden en Stieren: want tis genoech bekend hoe de Rotten int beginsel des Winters met de Schapē streden (die in groote menigheyt stozven)so dat de Honden moede wierden dooz de selve. De Rotten begoft hebbende/ende ten deele een eynde van de Schapen ghemaect/ so comt het Water in als eenen veel grooteren Land-winner/en vaeghde wegh wat de Rotten noch over gelatē hadde.

Het is op eenē nacht gebeurt (want wanneer is het geuaer alder wackerste/dan als voorsz-comen slapet / en niet eens op zijn rasende rozen endenct) dat twee Deerde-ruyfers/ofte om beter te noemen/Peerde-dieven/wetende dat den nacht eenē rock was om hare schelmerpe te deckē, qua-

men in de weyde fluypen/van meyningh zijnde Coopmanschap sonder gelt te doen van het gene dat haer niet toe en quam/en dreevê so veel Dees als haer goet docht naer eê hooger land: doch sy waren midlertijt strenglick vervolght met eenen vreeslickê hout ende grijpt: niet van den Constabel of Schout; maer van snelder vervolgers; te weten het Water: het welke dooz een oude bzeucke uytgebzoken zijnde/ heeft in een vierendeel uurs of minder den heelen weyde onder geloopê / en dat met sulck ontwe-derstaenlick geweld/ dat sy gedwongen waren hare roof te laten (t'welcke sulcke vogels selden gewent zijn te doen) en trockê na hare holê. Van al het Dee dat in die weyde was (t'welck seer groot in getal was) warden wepnigh of gene behouden/ dan de gene die sy (in meyninge van die te stelen) in een hooger landt hadden opgezocht. Want verhaest zijnde/ of veel eer uytgelopen dooz de snelheyt des Waters/ so waren sommige in dijkê of bzeucken gedreven/ andere in boschen/ andere op clepne heuvels/ en zijn also vergaen. De twee goede gesellen (tegen haren wille goet gemaect) siende wat gebaer het water mede bracht / reden te poste nae de stadt daer het water noch niet en was/ weckte den Coster/ cregen de sleutels van de Kercke/ luyden de clocken/ ende riepê met een vreeslick getier/ water/water! Van welck Element/ so haest als de soz gloose inwoonders op waren/ sy meer dan genoeg hebben gewaer geworzen. Des niet tegenstaende/ waren sy al onseker in haer gevoelen/ vreesende al te samen; doch niemant sekerlick wetende wat sy moeste vreesen: sommige gingen op den tozen; andere meenende datter dieven geweest haddê in de opperste plaetsen van hare huysen/ schuddende hare weerste dingen uyt: besloten haer selven in huys: andere meynende dat het maer eenen slechten overloop van de springbloet en was/ lachtê met de andere. De waerheyt eens geweten zijnde/ so en was het niet van noode haer te gebieden dat sy haer haesten souden. Want ten is niet uyt te drucken hoe verbaest de lieden gints en weder liepen tusschen slapen en wakê/ vragende; vvat nieuws? en cregen geen ander antwoorde; dan dat wat nieuws breeet was. Met een woort in dit gebaer sloegh een peder zyne handen eerst aent gene dat hy alderlieft hadde: sommige packten haer wegh met hare Vrouwen/ sommige met hare kinderen; sommige soz geloos van wijf en kindere/ droech zijn goet wech. De gene die dese beroerte des nachts gesien hadde/ soude gedocht hebbê op dien ellendigê nacht van de verdervinge van Tropyen. Hier was d'een opgeschort tot den middel met zyne welbaert geladen/ de
ander

ander siende hoe het water wafte/ en denckede op zyne hulpeloose kinderen (die so swaer zijn als loot om af te scheyden) wat hy van te vozen so seere hadde bemint dat smect hy daer henen/ liep naer zijn bedde/ weckte zijn wijf/ snapte van hare zyde de slapende kindere. Hier comt een landtman met zijn wijf op zynen hals/ en onder elcken arm een kindt. De soont draecht den vader/ den broeder de suster/ de dochter de moeder: ter wyle dat de onbarmhertige Landt-winner de mupzen van de huysen bzeect: gene deernisse hebbende noch van oude/ noch van geslachte: hy vint sommige spelende/ sommige in hare stoelen slapede/ vele in haer bedde/ die niet eens van misquame en droomden tot dat haer het water wacker maecte. Op dat ick hier niet te lage en blyve/ het water gaf haer seer cozte waerschouwinge: Nochtans gelijk eenen genadigen verwinner/ de stede gewonnen hebbede/ gaf het haer haer leven: ten minstê al de gene die willich waren haer goet te verlaten. Sommige begeerich zijnde om al te behouden/ hebbent al verlozen: want weer doende om haer goet te behouden/ hebben zy beyde goet en leven verlozen. In desen moort-nacht warendet sommige verdzoncken; maer hare namen en seker ghetal en zijn noch niet eygentlick bekend. Sy vloeden metter haest op eenen bergh ontrent een halve mijl van de stadt/ alwaer zy haer selven diê nacht (of veel eer een deel van den mozghen-stont) rusteden.

Den naesten dagh condon zy hare huysen sien tot den midden in het water badende. Sommige riepen om leerlen uyt de vensters/ ende vâ het opperste des tozens: sommige swomme op plancken/ sommige op vederbedden/ de welke zy verlieten als het haer moghelick was. Peerden die aen de cribben gebonden waren/ waren verdzoncken aen de cribben. De gene die los waren/ swōmen heen en weder/ sommige geraeckten te lande/ sommige verdzoncken woestelende om het landt te becomen. Heele Cozen-schueren die de gierige eygenaers opgeslotê hadden/ op hope van een dierte/ zijn van het water ontdeckt en te voorszypne ghezocht. Den huysraet die zy des nachts te vooren gepackt hadden / en uyt de huysen gedragen op hope van die te behoudê/ swom op en neder/ so werlich met verdzoncken volck gemengt/ dat dit volck qualick hare goeder e condert onder scheyden/ of hare vrienden kennen.

Het water en heef hier mede zyne wreetheyt niet gheepndicht / maer met het landt water vermengelende dat van het hooge landt quam / so nam het noch twee dorpen in/ doch de inwoonders gewaerschout zijnde
van de

van de naerderinge des waters/niet moghelick achtende te wederstaen/
hadden tijt om het selve te voozcomen / brenge de den meerderen deel van
hare goederen en vee op de hoogh-landighe dorpen/latende alleene hare
ledige hupsen in de genade des waters/het welcke gesept wort geene ge-
nade te hebben. Die steden dus van water overloopen zijnde/moesten
nootsaken de arme inwoonders des selfs groote schade daer door lyden/
En de op dat de schade noch grooter soude worden/ so zijn hare Coorne-
velden/en niet alleene die/maer oock al de gene die langs de Zeecuste ge-
legen waren als oock de Meerschen van dat landtschap (beloopende tot
het gecal van vele duysent ackers) in verscheydē plaecsen en velden/ zijn
gedolven en begraven in het overgroote graf des waters/ dat gelick een
alverblindēde golf en balgh nimmermeer en is versadicht. Daerenbové
zijn de bzeede van 10 of 12 mpen in de ronde Meerschen en Weplanden
ondergelopen. Het vee dat op dese Meerschen weyde is so schielick over-
vallen dat so het niet tot eenen bergh gebloden hadde/ genaect Thruhil,
hebbende ontrent een halve mijl in de ronde/ so souden weynige of gene
van de selve daer lebendig afgecomen hebbē. Doch daer al zijnde/ staet
het noch seer sozgelick of zy sullen behoude wesen/ wāt desen bergh zijn-
de seer hooge en nauwe op den slop/ is gelick een steen-clippe in de Zee/
omcingelt met water/ so diep dat noch mēsch noch beest daer te voet ge-
raken en can. Nochtans en is het niet diep genoeg om een boot te dragē
door modderige en oude teenen die in het selve wassen. De beesten dus be-
floten zijnde/hebbē den berch so cael af geweydet/datter noch gras noch
hout meer en is te becomen/haren honger wasset/ haer voetsel neemt af/
soo dat zy het opperste van de mol-holen eten/ en de aerde selve/ met een
beclaechlick geloep hare meesters roepende/ en by wylse van spreken toes-
schrepende. De meesters zijn wel willigh haer te helpen/ maer zy en con-
den de selve op geenderley wylse verlichten. De gene die desen deerlicken
hangers-noot der beesten soude sien/en soude niet connē (ten ware dat hy
selve te beestachtigh ware) sonder deernisse en medelyden wesen. Synde-
lick hebben de eygenaers raet geschafte/ houwende door de byamen ende
boschen/ brenghende eenen goeden bzeeden boot by den bergh/ tot den
welcken het Vee so dick wilde swemmen/dat zy genoeg te doen hadden
om den boot van sinckinge te bevryden; andere siende dat eenige van de
hare in den boot waren/wonden haer selven in het water werpen. Ende
gelick het volck in een schip-bzekinge waren/swommen zy so dick om de
boot/

boot/ende gaben sulck droebich geloep/dat het de bootsgesellen seer deer-
lick was om aen te hooren. Als den boot vol was/ wilden andere naer
swemmen/ doch door gebreck van voetsel haer de cracht begebende/ zijn
zy verdronckē neffens den boot. Door dit deerlick werck besloten zy dat-
se geen meer en souden halen: maer voerden int boot hopen en dier ghelicke
dingen op den bergh/ en voeden haer daer. Het Vee dat niet te seer vgaen
en verdorven is/hopen zy door desen middel te behouden:want hoewel sy
den besten middel te wercke leggen die zy connen/nochtans sterben zy in
groote menichte. Het aensie is te deerlick de schade te groot/en het oozdeel
te verschickelick: want desen jammer brenge een vzeeslick verwachten
van een harde en strenge dierte mede: want Coorn en Vee/ de twee vooz-
naemste hopen van welvaert zijn wech ghenomen / wat connen wy an-
ders verwachten dan eenen vzeeslicken onderganck/ ende een onbliede-
licke verwoestinge? de welcke God om zyne grondeloose barmhertig-
heyt van ons wil keeren.

Ghy hebt al desen tijt aenschouwers geweest van andere lieden droef-
heyt/ende tragedische of droebige uytskomsten/die nu (effen op desen tijde
u vrienden/maeghschap/en lands-lieden) gespeelt ende booz oogen gestelt
zijn opt Conneel des aerd-hodems: het en sal niet te vergherfs wesen dat
ghy u aengesichte eens om keert/uwe oogē eens te rugge slaet/en den tijt
aensiet die nu is vergangen. Wicket dan de jammeren die uytghemeten
waren/in de tyde van de leste Coninginne (hooghloflicker gedachtenisse)
in't Jaer 1570. met de dese/die in dit Jaer 1607. ghebeurt zijn/en ghy sul-
sien dat onse straffe grooter is/ door dien dat onse afvalligh:yt en weder-
spannigh:yt teghen onsen God grooter ende grouwelicker is.

Tot Bedford.

Den vijfden October/ontrent den middernacht/ is het water soo seer
overgebloeyt/dat het volck genootsaecht was de beddens te verlaten; een
vrou isser verdroncken. Zy verloren daer oock desgelijc een groot ghetal
van Schapen/Ossen/Koeyen/Peerden ende ander Vee. Onder anderen
wasset een Meester Cartvrite, Edelman/ zijn hups rontom beslotē he-
bende/is het water so geweldelick ingelopen/dat een kerre met door:nen
geladen geswommen heeft. Hy verloor door de selve vloet aen Schapen
en ander Vee de weerde van hondert pont sterlings. Desen selfde Edel-
man hadde een gesloten poortē by den hoogen wegh/ daer het water soo
sterck overghelopen is/ dat het nederballen des waters sulck een groot
hol

Hol uytgeschuert heeft/dat beertich voeten diep was/so dat niemant lags dien wegh sonder groot perikel conde comen. Om dit hol (of desen put) op te vullen/hebben de lieden van die Stadt 25 kerren tacken en 20 kerren Ossen met daer inghewozpen/twelck het hol noch niet en vullen. Desgelijc eenē Heester Lee by het Hunnicken Clooster tot Bedford, het bide eenen schoonen boomgaert/inde welcke groote menichre van Essenboomen stonden/van de welcke 75 met de wortelen door de Wint uyt de aerde neder gelmeten zijn. Eene warande van Conynē oock heel verdozven.

In het Landtschap van *Norfolke*.

De Zee brack in tusschē VVisbitch en VValfockune, en aen Crossē keyes, verdrenckede Tilney, en out Linne, Saint Mary Tending, Saint Mary Tid, Saint Ians VVavple, VValton en VValfocken, Cinney, Iermans, en Stock brincke: zijnde alle in de wijdde van thien mylen gelegen. Te Crossē keyes hadde de goede Man van de herberge een huys gebout/met eē sterck grondeersel neffens een ander huys dat out was ende niet so sterck/waer in sekere gasten waren: als nu het water so geweldelick quam aenburlen/ de goede huys-weert in het stercke huys zijnde/riep de Mannen uyt het out huys: sy wilden langs de trappen afgaen; maer het water was so hoogh/dat sy niet om leegh en conden comen: dus zijn sy wederom ghekeert/en braken een gat int ander huys/waer door sy gecropen zijn: den lesten Man was so haest niet in het nieuwe huys/ of het oude viel daer henen. De mueren van de huysen waren afgebroken/en de Deerden die aende cribbē gebonden waren (die inde aerde vast was/swommen in het water [den stal heel schoon wegh geboert zijnde] tot dat de wateren wat begonnen te sacken/ende waren int leven behouden. Het volck was genootsaect opt opperste van de huysen te vluchten/ende met booten weghgeboert te worden.

Te Iermouth was een goet deel van de brugge wegh-ghespoelt.

Het huys op de haven/genaet het Haven-huys [waer in Nicholas Ioffelin, den Haven-wachter/was met zynē sone] Dit huys met alle zijn panen wiert in de Meerlschen gedreven/ leven mylen van de Haven/ daer't ohereynde stont: int welke dese twee eenē langen rijt waren sonder eten of drincken.

Noch te Iermans brig frite was veel schade ghedaen door de overgrootē vloeden die daer waren.

Noch eenen Heester Thomas Smith, van Iermouth, verloos een schip men seven Mannen ende eenen Jonghen.

Noch

Noch/te Nevvarke by Iermouth, vergingen seven schepen.

Noch een groote Hulcke of Coopvaerders schip, dat met Oli en Beck geladen was/verging tot VVorry Sand: daer zijn onrent twintich Mannen in verlozen/maer tship wiert behouden.

In het Bisschopdom van *Ely*.

Dese navolgende Steden ende Dozpen zijn ondergelopen vant water/te werē: VVisbich, Guyhorn, Parson, Dron, en Hobs house. Dit Hobs house een aelmoes huys zijnde (het water de mueren vant selve afbrekende) soo blies den Wint het decksel vant bedde eens armen mans, die met zijn wijf lagh en stiep: sy wierden door de coude wacker: de man trat uyt het bedde om zijn decksel te creyghen / ende trat tot den buyck toe int water: hy dan denckende in ghevaer te zijn (als hy inder waerheyt was) ende wetende den besten wegh om te ontcomen/nam zijn wijf op zynen hals en droegh haer wech: soo waren sy beyde behouden.

Noch wasser eenen hof in VVisbich met eē schuyf Ballons-baen/ ende een rol-baen met mueren afgemetselt (die den epgenaer jaerlic opbroecht twintich pont sterlings) dien hof was gansch bedozven vant water.

Het Landtschap van *Lincolne*.

Tot Mumby Chappel was de heele Stadt verlorē/wtgesondert 3 huysen.

Daer was een schip op een huys gedobben: de schippers meynden dat sy op een stenclippe waren/bevalen haer selven Gode: drie vande bootsgesellen liepen uyt het schip ende vatten hout in den slop vant huys ende berghden so haer lijf: de vrouwe vant selve huys inde craem liggēde/clom opt opperste vant huys / ende wiert oock by de schippers behoedet / den man ende het kint zijn beyde verdozven. De kercke was gansch overwater/untghesondert den toren.

Tusschen Boston ende Nevvcastle warē 40 Zee-schepen / so clepne schepen/coolschepen/ende diergelijcke/ die al de kusten van Borston, Hummerston, Marsh chappel, Tetney, Stepney, Nercots, Kilby ende Grimby vergingē: daer en mach geen schip sonder stuerman comen. Alle dese schepen waren geladē met Coorn en Dee. Alle de Sout-ketels/ daer het beste ende fijnste Sout gemaect wort/ zijn gansch verdozven; tot het uyperste verderf van menigh man/ende groot weelagen beyde van out ende jongh.

De brugge van VVentford seer sterck zijnde / van acht boghen in de lengde:wiert van de selve drie bogen gebroken/ en schoon wegh-geboert.

Heester Smith in de Swaen/hadde daer zijn huys (zijnde drie stadien hoogh)

C

hoogh) het huyt wiert overstromt tot de derde stadije: de mueren van de stal waren omgesmeten/en de Peerden die aen de cribbe vast waren/3 in verdroncken. Dele lieden hadden groote schade/so van Schapen/kot pē/ Ossen/groote Derrpen/Deulens vande groote Peerden geworpe/ ende ontellick ander Dee: wy sullen de namen van sommige dieder schade geleden hebben hier verhalen.

Meester Pellan verloor elfhondert Schapen tot Mumby-chappel.

In Summercote zijn 500 Schapen verdroncken / die de inwoonders aldaer toe quamen,

Tusschen Hummerston ende Grimby zijn verlozen 1200 Schapen/toecomende eenen Meester Spencers, wiens Schaepherder ontrent den middaghy by zijn Wijn comende/ende zijn middach-mael eyschende: de welke seer onbeleeft heeft gesproken/leggende dat sy hem geen eten en wilde gheven. Hy/als het wesen wilde/naer de weyde siende/daer de Schapen waren/sagh het water seer woedende inbzeken / dat de Schapen verlore souden wesen/so sy van daer niet gebrocht en wierden; seyden hem daer ober dat hy geen goet Herder en was: want hy zijn leven voor de Schapen niet en wilde wagen: doen is hy terstont gegae om de Schapen van daer te dryven;maer hy ende zyne Schapen verdroncken: ende doen het water afgeloopen was/wert hy gebonde over-eynt staende in ee gracht.

Mr. Thimbleby verloor 220 Schapen.

Mr. Dimock verloor 400 Schapen.

Mr. Marsch verloor 500 Schapen.

Mr. Damison verloor 1000 Schapen.

M. VWilliam Afkugh van Kilsey, fir Hugh Afkugh, Mr. Merin, Mr. Filz, VWilliams van Maplethorp verlozen soomen gift 20000 Dee met inalcanderen.

De blecke Broon genaemt/was ondergheloopen tot de halve hooschte van de Kercke.

Steeping was heel weghgeboert: daer was een wagen gelade met Wilgen tacken: eenen droegh de romp van den wagen met de Wilgen wegh: ende een ander de alle met de wielen.

Het Landschap van *Huntington*.

In de stede van S. Eeds vloeyde het water soo overbloedigh in de stede/ dat het door de stadt liep. De Kercke was int midden der stadt/hebbende een steene muer omt Kerckhof twee roeden hooge/ die was so overwater dat daer booten over voeren sonder raken. Een wepnigh van *Huntington*

ton waren drie Hannen rydende op de Wagen-wegh/die doen overwa-tert was (het Water in den weghe niet diep zijnde) geraecten by gevalle in eene plaetse daer het Water de aerd wegh-ghespoeldt hadde/ ende het grups wegh-geboert: Nu/daer groepden Wilgheboomen aen beyde die zyden van den weghe: twee van haer hielden aen de Wilghen vast / verlatende hare peerden/ende berchden soo haer selven. Den derden creegh hy ghebal eenen seer cleynen Wilghen-tack tusschen zyne vingers/wepnigh houwen hebbende / verliet zijn peert/het welke verre van hem gedreven was: hy hadde ghenoech te doen om zynen tack vast te houden/ende zijn hooft boven water te houden; zijn peert quam weder met gewelt tegen den stroom/quam weder tot hem ende onder hem; door desen middel sette hy zynen voer op het peert/ ende creegh beter houden aen de Wilge/ende so berghde hy sich selven: maer het peert was strax weghgeboert/dat hy't noyt weder en sagh.

In Kent.

Tot Broom Hill in Romney Merfch, vier mylen van Rye, quam het water so overdadigh in/dat het brack de mueren van de Meerschen: Eenem meester Bury, eygenaer van de selfde zijnde/ verloor hy die vloet een duy-sent/een hondert/die mael twintich ende twee van zyne Schapen.

Tot Erith Breach was eenen Schipper die by de Meerschen reet/siende de twee dochters in de weyden/ende siende het water so ras inloopen/dat het qualick moghelic scheen dat die dochters souden mogen ontcomen: reet naer haer toe/de eene gheraecte by hem op het peert; de ander hiele haer vast aen des peerts steert/erde so waren zy bevyt van verdroncke. In de selve weyde waren eene groote menichte schapen verdroncken.

In een ander besaep landt waren twee jonghens om de craepen wech te dryven/zy sagen des achter-middaechs het water inbzeken met groote ralscheyde: gheraecten op een kerre/die niet verre van haer en was/ alwaer zy ghedwongen waren te blyven tot het naeste gerpde: het welke seer soo onghestuynt aenquam/dat het scheen beyde de kerre ende de jonghens te willen overloopen: den eenen van haer stercker zijnde dan den anderen/hielt den anderen in zynen arm/alwaer hy door de natticheyde ende vzele ghestorven is/ soo dat hy ghenootsaecht was hem van hem in het water te laten vallen/ als hy sagh dat hy niet en was om behoude.

Het besluyt vant Boeck.

Wt alle dese vooz-verhaelde jammeren/siet ghy/ **O** Leser/ de wonden
van het bloedende landtschap : De sonden van uwe eyghene siele hebbe
die in het herte ghesteken : Daer en can gheenen beteren gheeesmeester
welen dan uwe eyghene beteringe: **M**aket dan uwe recepten veerdigh/
bereydet uwe hulpe/op dat desen moorder uwes levens/ ende van so vele
milioenen menschen /u niet in zyné al verblindenden valgh en slicke. **G**hy
moet ghedencken dat dit opswellen des waters in den buyck van dit o-
verschoon Coninck-rijcke meer vrende ende ongheneselicke ongemac-
ken sal baren / ende de gantsche Natie besmetten. De aerde door dese o-
ver-wateringhe is ghelien onvruchtbaer te worden. Den hongers noot
in stede van vruchten wasset in onse ackers. **W**p moeten het broot des
herten-leets eten/ende dryncken onse eyghene tranen in stede van **W**ijn.
Slaet dan uwe ooghen op naer den Hemel/lichtet uwe handen naer den
oppersten richterstoel/ende met eenen vierighen pver/en trachtet niet al-
leene om dese aenwylers van de Goddelijcke wzaake op te drooghen / die
nu over onse hoofden haughet : maer oock die wateren die inden boesem
der wolcken zijn/om ons in de diepte van **G**odes oordeel te verdrencken
in het eynde.